

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
06.07.2005 № 245	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 липня 2005 р. за № 829/11109

Про затвердження Положень про Проекти організації територій установ природно-заповідного фонду України

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних
ресурсів
[№ 273 від 21.08.2014](#)}

Відповідно до [Закону України](#) "Про природно-заповідний фонд України" (статті 16, 18, 21 та 24), Указу Президента України від 11.11.2004 [№ 1396](#) "Про невідкладні заходи щодо забезпечення додержання законодавства у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України" та з метою встановлення єдиних вимог до розроблення Проектів організації територій установ природно-заповідного фонду України **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити:

[Положення про Проект організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів](#), що додається;

[Положення про Проект організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів](#), що додається;

[Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів](#), що додається;

[Положення про Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів](#), що додається.

2. Державній службі заповідної справи (О. Мартиненку):

в установленому законодавством порядку забезпечити подання цього наказу до Міністерства юстиції України на державну реєстрацію;

довести наказ до відома центральних органів виконавчої влади та інших відомств, у підпорядкуванні яких знаходяться установи природно-заповідного фонду, Рескомекоресурсів Автономної Республіки Крим, державних управлінь екології та природних ресурсів в областях, містах Києві та Севастополі, установ природно-заповідного фонду, інших зацікавлених організацій;

підготувати та подати на затвердження Методичні рекомендації щодо складу та змісту Проектів організації природного заповідника, біосферного заповідника, національного природного парку та регіонального ландшафтного парку.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра В. Луцька.

Міністр	П. Ігнатенко
<p>ПОГОДЖЕНО:</p> <p>Голова Держкомлісгоспу України</p> <p>Т.в.о. президента НАН України</p> <p>В.о. Голови Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва</p> <p>В.о. президента УААН</p> <p>Голова Державного комітету України по земельних ресурсах</p>	<p>В.О. Червоний</p> <p>А.П. Шпак</p> <p>К. Ващенко</p> <p>В.П. Ситник</p> <p>А.С. Даниленко</p>

	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України 06.07.2005 № 245 (у редакції наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 21.08.2014 № 273)</p>
	<p>Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 липня 2005 р. за № 829/11109</p>

ПОЛОЖЕННЯ **про Проект організації території природного заповідника** **та охорони його природних комплексів**

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає завдання, зміст, порядок розроблення, затвердження і впровадження Проекту організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів (далі - Проект організації території).

1.2. Вимоги цього Положення є обов'язковими під час розроблення, затвердження та впровадження Проекту організації території.

1.3. Проект організації території розробляється відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів з метою визначення і обґрунтування заходів, які передбачається здійснити протягом п'яти років, щодо провадження діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, а також визначення та обґрунтування стратегії розвитку природного заповідника (далі - заповідник) на десять років.

Проект організації території розробляється спеціалізованою проектною організацією згідно з чинним законодавством.

1.4. Проект організації території розробляється на всю територію заповідника.

1.5. Технічне завдання на розроблення Проекту організації території готується відповідно до положення про заповідник, його природних особливостей, цього Положення, погоджується Мінприроди України і затверджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває заповідник.

1.6. Основними завданнями Проекту організації території є:

визначення стратегії розвитку заповідника на десять років;

встановлення режиму охорони та відтворення природних комплексів і об'єктів заповідника та планування його території;

визначення відповідно до стратегії та на її виконання конкретних, ефективних заходів з розвитку заповідника, охорони та відтворення його природних комплексів та об'єктів на п'ять років.

1.7. Орієнтовний зміст Проекту організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів наведено в додатку 1 до цього Положення.

II. Розроблення Проекту організації території

2.1. Розроблення Проекту організації території організація-розробник (далі - виконавець) здійснює у співпраці зі спеціальною адміністрацією заповідника, представниками його науково-технічної ради та представниками заінтересованих сторін.

2.2. Розроблення Проекту організації території містить шість основних стадій: збір даних; визначення пріоритетів та проблем; визначення стратегії розвитку заповідника на десять років; розроблення п'ятирічного плану заходів; узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території; підготовка вступної частини та додатків, відповідно до яких виконується комплекс робіт, визначений підпунктами 1 - 6 цього пункту.

Після виконання однієї чи кількох стадій, але не менше двох разів протягом розроблення Проекту організації території, у тому числі після його завершення, виконавець організовує виробничі наради за участю представників спеціальної адміністрації заповідника, його науково-технічної ради, заінтересованих сторін, на яких здійснює короткий огляд проведеної роботи, досягнутих результатів, схвалення планів подальшої роботи.

Засідання виробничих нарад оформлюються протоколом.

Стадії включають:

1) збір даних:

щодо визначення заінтересованих сторін, представників яких буде залучено до співпраці з розроблення Проекту організації території;

збирання відомостей про заповідник (місце розташування, природні умови і ресурси та їх використання, у тому числі про види флори і фауни та середовища їх існування, історико-культурні об'єкти, інженерно-транспортну інфраструктуру, системи зв'язку, програми і плани розвитку регіону) та іншої доступної інформації про територію заповідника та регіон його розташування з використанням інформації, наданої місцевими жителями, картографічних матеріалів тощо. Збір матеріалів здійснюється відповідно до орієнтовного змісту Проекту організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів (додаток 1) та технічного завдання на його розроблення;

щодо розбивки території заповідника на відділення, філії тощо, проведення польових робіт та досліджень, передбачених технічним завданням;

щодо підготовки картографічних матеріалів;

підсумовування зібраної інформації шляхом систематизації, перевірки, коригування і доповнення зібраної інформації, визначення її обсягу і репрезентативності;

щодо розроблення відповідних картосхем поширення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України (далі - картосхема);

написання на підставі зібраних відомостей розділу «Характеристика заповідника» Проекту організації території, його обговорення та доопрацювання;

2) визначення пріоритетів та проблем:

визначення на підставі аналізу зібраних даних найважливіших цінностей заповідника: природних, культурних, еколого-освітніх тощо, пріоритетів щодо їх збереження, охорони та відтворення;

визначення та оцінка факторів, які негативно впливають чи будуть впливати на цінності заповідника; ранжування проблем;

аналіз виконання попереднього Проекту організації території (за наявності);

оцінка системи управління: проведення аналізу сильних та слабких сторін управління та адміністрування заповідника;

написання розділу «Визначення пріоритетів та проблем», його обговорення та доопрацювання;

3) визначення стратегії розвитку заповідника на десять років:

визначення стратегічних завдань з розвитку заповідника на десять років, направлених на досягнення мети створення заповідника та його основних завдань, визначених [Законом України](#) «Про природно-заповідний фонд України» та положенням про заповідник, з урахуванням визначених пріоритетів та ранжування проблем за такими розділами: збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів; охорона та захист природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень і спостережень за станом природного середовища; екологічна освітньо-виховна робота; адміністративно-організаційна діяльність. До кожного стратегічного завдання надається короткий опис, який містить інформацію про те, яким чином і яких результатів буде досягнуто в процесі його виконання;

встановлення режиму охорони та відтворення природних комплексів і об'єктів заповідника та виділення у разі потреби земельних ділянок для задоволення господарських потреб заповідника та його працівників у сінокосах, випасах, городах та паливі відповідно до встановлених нормативів;

написання розділу «Стратегія розвитку заповідника на десять років», його обговорення та доопрацювання;

4) розроблення на основі розділів «Визначення пріоритетів та проблем» і «Стратегія розвитку заповідника на десять років» п'ятирічного плану заходів:

розроблення в розрізі розділів, зазначених у підпункті 3 цього пункту, заходів для кожного стратегічного завдання із зазначенням для кожного заходу очікуваного результату (індикатора), строків виконання, головних виконавців, обсягів необхідного фінансування у розрізі джерел фінансування. Заходи розробляються з урахуванням вимог чинного законодавства з питань здійснення в заповіднику природоохоронної, наукової, екологічної освітньо-виховної та адміністративно-організаційної діяльності як його спеціальною адміністрацією, так і заінтересованими сторонами;

розроблення відповідних картографічних матеріалів;

написання розділу «П'ятирічний план заходів», його обговорення та доопрацювання. Надається стислий опис кожного заходу з обґрунтуванням обсягу необхідного фінансування, інформацією про те, яка проблема цим заходом вирішується, чому її

необхідно вирішувати протягом найближчих п'яти років, а також п'ятирічний план заходів у табличній формі згідно з додатком 2 до цього Положення. До п'ятирічного плану заходів включаються заходи за планами інших підприємств, установ і організацій, що здійснюються на території заповідника та пов'язані з виконанням його завдань;

5) узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території протягом перших п'яти років його впровадження:

описується система управління заповідником та участь заінтересованих сторін в управлінні;

визначається потреба в ресурсах для виконання п'ятирічного плану заходів, яка включає такі частини:

проектowana організаційна структура заповідника, потреба у штаті та вимоги до нього, кадрова політика заповідника, потреби у навчанні та підвищенні фахового рівня працівників заповідника;

потреба в обладнанні та об'єктах інфраструктури (план придбання основних засобів, будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

розробляється план моніторингу виконання Проекту організації території;

визначаються основні індикатори, згідно з якими буде здійснюватися оцінка ефективності впровадженням Проекту організації території;

визначаються порядок звітування про хід впровадження п'ятирічного плану заходів і його оцінка;

написання розділу «Засоби та ресурси», його обговорення та доопрацювання;

б) підготовка вступної частини та додатків:

написання титульної сторінки, вступу, сторінки офіційного затвердження Проекту організації території, змісту, переліку використаних скорочень;

підготовка додатків: Указу Президента України про створення заповідника та завіреної в установленому порядку копії наказу Мінприроди України, яким затверджено положення про заповідник; додаткової інформації; обґрунтування природокористування в межах заповідника у природоохоронних, науково-дослідних і освітньо-виховних цілях та обґрунтування допустимого еколого-освітнього та наукового навантаження на його природні комплекси;

обговорення та доопрацювання вступної частини та додатків.

III. Погодження та затвердження Проекту організації території

3.1. На підставі матеріалів, розроблених відповідно до розділу II цього Положення, готується попередній варіант Проекту організації території з відповідними картографічними та іншими матеріалами, який надсилається для розгляду та надання пропозицій у встановлений строк заінтересованим сторонам.

3.2. Доопрацьований Проект організації території розглядається науково-технічною радою заповідника, підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, і подається на затвердження в електронному вигляді та у двох примірниках у паперовому вигляді Мінприроди України.

IV. Впровадження Проекту організації території

4.1. Впровадження Проекту організації території здійснюється шляхом підготовки та виконання річних планів заходів, розроблених на основі п'ятирічного плану заходів.

До річних планів заходів включаються якісні та кількісні прогностичні показники виконання запланованих заходів.

4.2. По завершенні планового року спеціальна адміністрація заповідника здійснює огляд виконання річного плану заходів, у місячний строк готує звіт та надає його підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, а копію - Мінприроди України. У звіті має бути оцінено стан реалізації заходів, передбачених п'ятирічним планом заходів.

Результати звіту враховуються при коригуванні річного плану заходів на наступний рік, а у разі потреби надаються пропозиції щодо внесення змін до п'ятирічного плану заходів.

4.3. По завершенні впровадження п'ятирічного плану заходів здійснюється оцінка стану досягнення стратегічних завдань Проекту організації території та виконання його заходів.

За результатами виконання п'ятирічного плану заходів готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання п'ятирічного плану заходів, надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, копія - Мінприроди України.

4.4. По завершенні виконання четвертого року впровадження п'ятирічного плану заходів спеціальною адміністрацією заповідника розробляється п'ятирічний план заходів на наступний період, який оформляється додатком до Проекту організації території.

При його розробці враховуються результати виконання попереднього п'ятирічного плану заходів і у разі потреби вносяться відповідні зміни у Проект організації території.

4.5. Проект п'ятирічного плану заходів схвалюється науково-технічною радою заповідника, погоджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) він перебуває, та подається на затвердження Мінприроди України.

Зазначений п'ятирічний план заходів подається на затвердження у двох примірниках у паперовому вигляді та в електронному вигляді.

4.6. По завершенні впровадження Проекту організації території здійснюється оцінка стану досягнення стратегії розвитку заповідника на десять років, а також виконання п'ятирічних планів заходів.

За результатами виконання Проекту організації території готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання Проекту організації території, надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, копія - Мінприроди України.

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

Перший заступник начальника Державної служби заповідної справи	М.Стеценко
---	-------------------

	Додаток 1 до Положення про Проект організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів (пункт 1.7 розділу I)
--	---

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ

Проекту організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів

Вступ.

Зміст.

Перелік використаних скорочень.

1. Характеристика заповідника:

1) загальна інформація про заповідник (містить відомості про місце розташування, межі, площу заповідника; заінтересовані сторони; форму власності; спеціальну адміністрацію; карти, геоінформаційні системи, супутникові та інші зображення; обсяги та характер виконаних проектних та вишукувальних робіт);

2) інформація про довкілля (містить відомості про геологію/літологію, геоморфологію/орографію, гідрологію, клімат, ґрунти/субстрати; біогеографічний контекст; флору та рослинність (видове та ценотичне різноманіття та його збереження, рідкісні та зникаючі види рослин, типові та рідкісні рослинні угруповання Зеленої книги України); фауну (видове різноманіття, рідкісні та зникаючі види тварин, вплив окремих представників фауни на рослинність); різноманіття природних середовищ (екосистеми), у тому числі рідкісних типів (за [Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі](#) від 19 вересня 1979 року); ландшафтне різноманіття; моніторинг довкілля);

3) соціально-економічна та культурна інформація (містить відомості про історію та археологію; систему закладів культури; етнографічні особливості території, народні

промисли; організацію та використання території в минулому; історію створення заповідника; місцеві громади та населення; землю; інфраструктуру та зв'язок; інформування, екологічну просвітницьку діяльність, що проводиться; наукові дослідження).

2. Визначення пріоритетів та проблем:

1) найважливіші цінності заповідника та пріоритети щодо їх збереження (містить відомості про цінності біорізноманіття, ландшафтного різноманіття, соціальні та економічні цінності, цінності для науково-дослідної діяльності, екологічні освітньо-виховні цінності, культурні та історичні цінності, естетичні та інші цінності і пріоритети щодо їх збереження);

2) визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі тих, що викликані діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування (містить відомості про житлове та промислове будівництво, сільське господарство та аквакультуру, енергетику та видобувну промисловість, транспорт, використання біологічних ресурсів (вирубання лісу, полювання, збір ягід, грибів, лікарських трав, випасання тощо), рекреацію та туризм, вплив діяльності людини, інвазійні та інші проблемні види, забруднення (викиди, скиди, відходи), геологічні процеси (зсуви, землетруси тощо), зміну клімату і погодні умови, транскордонні впливи, інші загрози та їх ранжування);

3) аналіз виконання попереднього Проекту організації території;

4) оцінка системи управління.

3. Стратегія розвитку заповідника на десять років:

1) стратегічні завдання з розвитку заповідника на десять років;

2) режим охорони та відтворення природних комплексів і об'єктів заповідника;

3) виділення земельних ділянок для задоволення господарських потреб заповідника та його працівників у сінокосах, випасах, городах та паливі відповідно до встановлених нормативів.

4. П'ятирічний план заходів:

1) опис запланованих заходів;

2) п'ятирічний план заходів у табличній формі.

5. Засоби та ресурси:

1) система управління;

2) організаційна структура та штат;

3) обладнання та інфраструктура (план придбання основних засобів та будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

4) моніторинг, оцінка і звітність:

план моніторингу виконання Проекту організації території;

звітування, оцінка ефективності впровадження Проекту організації території та його адаптація.

6. Додатки:

- 1) копія Указу Президента України про створення заповідника;
- 2) копія положення про заповідник;
- 3) копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку заповідника;
- 4) карти, виконані на топографічній основі у зручному для користування масштабі (1:10000 - 1:100000):

меж заповідника та його природоохоронних відділень;

природних ландшафтів, рослинного покриву, місць поширення рідкісних та зникаючих видів флори, фауни, у тому числі занесених до Червоної книги України, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, типів природних середовищ у заповіднику;

розміщення історико-культурних, екологічних освітньо-виховних об'єктів та екологічних стежок;

протипожежного впорядкування території заповідника та інженерно-технічних заходів із захисту природних комплексів та об'єктів (М 1:25000 - 1:100000);

проектного плану;

- 5) план охорони території заповідника;
- 6) картографічні матеріали у форматі геоінформаційних систем, виконані на ортофотоплані кадастрової карти (плану) та в електронній схемі;
- 7) каталог координат меж заповідника в державній геодезичній системі координат УСК-2000;
- 8) обґрунтування природокористування в межах заповідника у природоохоронних, науково-дослідних і освітньо-виховних цілях та обґрунтування допустимого еколого-освітнього та наукового навантаження на його природні комплекси;
- 9) списки видів, рослинних угруповань тощо;
- 10) література та посилання;
- 11) інші документи.

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

	Додаток 2 до Положення про Проект організації території природного заповідника
--	--

та охорони його природних комплексів
(пункт 2.2 розділу II)

П'ЯТИРІЧНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

(назва природного заповідника)

Назва заходу	Очікуваний результат (індикатор)	Строки виконання у розрізі років (відмітити відповідні роки)					Головні виконавці	Обсяги фінансування за джерелами			
		1	2	3	4	5		всього, в тому числі	загальний фонд державного бюджету	спеціальний фонд державного бюджету	інші кошти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
РОЗДІЛ I: (назва)	x						x				
Стратегічне завдання 1: (назва)	x						x				
Захід 1 (назва)											
Захід 2											
...											
Разом за Стратегічним завданням 1:	x						x				

Стратегічне завдання 2: (назва)	x							x				
...												
Разом за Стратегічним завданням 2:	x							x				
...												
Разом за РОЗДІЛОМ I:	x							x				
РОЗДІЛ 2: (назва)	x							x				
...												
Разом за РОЗДІЛОМ II:	x							x				
...												
РАЗОМ ЗА ПЛАНОМ ЗАХОДІВ:	x							x				

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища України
[06.07.2005 № 245](#)

(у редакції наказу Міністерства
екології та природних ресурсів
України
[від 21.08.2014 № 273](#))

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 липня 2005 р.
за № 830/11110

ПОЛОЖЕННЯ **про Проект організації території біосферного заповідника** **та охорони його природних комплексів**

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів
[№ 273 від 21.08.2014](#)}

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає завдання, зміст, порядок розроблення, затвердження і впровадження Проекту організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів (далі - Проект організації території).

1.2. Вимоги цього Положення є обов'язковими під час розроблення, затвердження та впровадження Проекту організації території.

1.3. Проект організації території розробляється відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів з метою визначення і обґрунтування заходів, які передбачається здійснити протягом п'яти років, щодо провадження діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, а також визначення та обґрунтування стратегії розвитку біосферного заповідника (далі - заповідник) на десять років.

Проект організації території розробляється спеціалізованою проектною організацією згідно з чинним законодавством.

1.4. Проект організації території розробляється на всю територію заповідника.

1.5. Технічне завдання на розроблення Проекту організації території готується відповідно до положення про заповідник, цього Положення, природних особливостей заповідника, пріоритетів розвитку соціально-економічної сфери, погоджується Мінприроди України і затверджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває заповідник.

1.6. Основними завданнями Проекту організації території є:
визначення стратегії розвитку заповідника на десять років;

проведення науково обґрунтованого функціонального зонування території заповідника та встановлення територіально диференційованого режиму охорони, відтворення та використання його природних комплексів;

визначення відповідно до стратегії та на її виконання конкретних, ефективних заходів з розвитку заповідника, охорони, відтворення та використання його природних комплексів на п'ять років.

1.7. Орієнтовний зміст Проекту організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів наведено в додатку 1 до цього Положення.

II. Розроблення Проекту організації території

2.1. Розроблення Проекту організації території організація-розробник (далі - виконавець) здійснює у співпраці зі спеціальною адміністрацією заповідника, представниками його науково-технічної ради та представниками заінтересованих сторін.

2.2. Розроблення Проекту організації території містить шість основних стадій: збір даних; визначення пріоритетів та проблем; визначення стратегії розвитку заповідника на десять років; розроблення п'ятирічного плану заходів; узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території; підготовка вступної частини та додатків, відповідно до яких виконується комплекс робіт, визначений підпунктами 1 - 6 цього пункту.

Після виконання однієї чи кількох стадій, але не менше двох разів протягом розроблення Проекту організації території, у тому числі після його завершення, виконавець організовує виробничі наради за участю представників спеціальної адміністрації заповідника, його науково-технічної ради, заінтересованих сторін, на яких здійснює короткий огляд проведеної роботи, досягнутих результатів, схвалення планів подальшої роботи.

Засідання виробничих нарад оформлюються протоколом.

Стадії включають:

1) збір даних:

щодо визначення заінтересованих сторін, представників яких буде залучено до співпраці з розроблення Проекту організації території;

збирання відомостей про заповідник (місце розташування, природні умови і ресурси та їх використання, у тому числі про види флори і фауни та середовища їх існування, історико-культурні, рекреаційні об'єкти, лікувально-оздоровчий та бальнеологічний потенціал, соціально-економічний розвиток, інженерно-транспортну інфраструктуру, системи зв'язку, медичне забезпечення, побутове обслуговування, програми і плани розвитку регіону) та іншої доступної інформації про територію заповідника та регіон його розташування з використанням інформації, наданої місцевими жителями, картографічних матеріалів тощо. Збір матеріалів здійснюється відповідно до орієнтовного змісту Проекту організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів (додаток 1) та технічного завдання на його розроблення;

щодо розбивки території заповідника на відділення, філії тощо, проведення польових робіт та досліджень, передбачених технічним завданням;

щодо підготовки картографічних матеріалів;

підсумовування зібраної інформації шляхом систематизації, перевірки, коригування і доповнення зібраної інформації, визначення її обсягу і репрезентативності;

щодо розроблення відповідних картосхем поширення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України (далі - картосхема);

написання на підставі зібраних відомостей розділу «Характеристика заповідника» Проекту організації території, його обговорення та доопрацювання;

2) визначення пріоритетів та проблем:

визначення на підставі аналізу зібраних даних найважливіших цінностей заповідника: природних, соціально-економічних, культурних, рекреаційних, естетичних, еколого-освітніх тощо, пріоритетів щодо їх збереження, охорони та відтворення;

визначення та оцінка факторів, які негативно впливають чи будуть впливати на цінності заповідника; ранжування проблем;

аналіз виконання попереднього Проекту організації території (за наявності);

оцінка системи управління: проведення аналізу сильних та слабких сторін управління та адміністрування заповідника;

написання розділу «Визначення пріоритетів та проблем», його обговорення та доопрацювання;

3) визначення стратегії розвитку заповідника на десять років:

визначення стратегічних завдань з розвитку заповідника на десять років, направлених на досягнення мети створення заповідника та його основних завдань, визначених [Законом України](#) «Про природно-заповідний фонд України» та положенням про заповідник, з урахуванням визначених пріоритетів та ранжування проблем за такими розділами: збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів; охорона та захист природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень і спостережень за станом природного середовища; здійснення фонових екологічних моніторингу; екологічна освітньо-виховна робота; рекреаційна діяльність; адміністративно-організаційна діяльність. До кожного стратегічного завдання надається короткий опис, який містить інформацію про те, яким чином і яких результатів буде досягнуто в процесі його виконання;

проведення функціонального зонування території заповідника - виділення заповідної зони, буферної зони, зони антропогенних ландшафтів та зони регульованого заповідного режиму, встановлення територіально диференційованого режиму охорони, відтворення та використання його природних комплексів. Включення земельних ділянок, що ввійшли до складу заповідника без вилучення у землекористувачів (землевласників), до інших зон, крім зони антропогенних ландшафтів, погоджується із користувачами (власниками) цих ділянок;

розроблення картосхеми зонування території заповідника;

написання розділу «Стратегія розвитку заповідника на десять років», його обговорення та доопрацювання;

4) розроблення на основі розділів «Визначення пріоритетів та проблем» і «Стратегія розвитку заповідника на десять років» п'ятирічного плану заходів:

розроблення в розрізі розділів, зазначених у підпункті 3 цього пункту, заходів для кожного стратегічного завдання із зазначенням для кожного заходу очікуваного результату (індикатора), строків виконання, головних виконавців, обсягів необхідного фінансування у розрізі джерел фінансування. Заходи розробляються з врахуванням вимог чинного законодавства з питань здійснення в заповіднику природоохоронної, наукової, екологічної освітньо-виховної, рекреаційної та інших видів діяльності як його спеціальною адміністрацією, так і заінтересованими сторонами;

розроблення відповідних картографічних матеріалів;

написання розділу «П'ятирічний план заходів», його обговорення та доопрацювання. Надається стислий опис кожного заходу з обґрунтуванням обсягу необхідного фінансування, інформацією про те, яка проблема цим заходом вирішується, чому її необхідно вирішувати протягом найближчих п'яти років, а також П'ятирічний план заходів у табличній формі згідно з додатком 2 до цього Положення. До П'ятирічного плану заходів включаються заходи за планами інших підприємств, установ і організацій, що здійснюються на території заповідника та пов'язані з виконанням його завдань;

5) узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території протягом перших п'яти років його впровадження:

описується система управління заповідником та участь заінтересованих сторін в управлінні;

визначається потреба в ресурсах для виконання п'ятирічного плану заходів, яка включає такі частини:

проектowana організаційна структура заповідника, потреба у штаті та вимоги до нього, кадрова політика заповідника, потреби у навчанні та підвищенні фахового рівня працівників заповідника;

потреба в обладнанні та об'єктах інфраструктури (план придбання основних засобів, будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

розробляється план моніторингу виконання Проекту організації території;

визначаються основні індикатори, згідно з якими буде здійснюватися оцінка ефективності впровадження Проекту організації території;

визначаються порядок звітування про хід впровадження П'ятирічного плану заходів і його оцінка;

написання розділу «Засоби та ресурси», його обговорення та доопрацювання;

б) підготовка вступної частини та додатків:

написання титульної сторінки, вступу, сторінки офіційного затвердження Проекту організації території, змісту, переліку використаних скорочень;

підготовка додатків: Указу Президента України про створення заповідника та завіреної в установленому порядку копії наказу Мінприроди України, яким затверджено положення про заповідник; додаткової інформації; обґрунтування природокористування в межах заповідника та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього та наукового навантаження на його природні комплекси;

обговорення та доопрацювання вступної частини та додатків.

III. Погодження та затвердження Проекту організації території

3.1. На підставі матеріалів, розроблених відповідно до розділу II цього Положення, готується попередній варіант Проекту організації території з відповідними картографічними та іншими матеріалами, який надсилається для розгляду та надання пропозицій у встановлений строк заінтересованим сторонам.

3.2. Доопрацьований Проект організації території розглядається науково-технічною радою заповідника, підприємством, установою, організацією, у віданні якої (якої) перебуває заповідник, і подається на затвердження в електронному вигляді та у двох примірниках у паперовому вигляді Мінприроди України.

IV. Впровадження Проекту організації території

4.1. Впровадження Проекту організації території здійснюється шляхом підготовки та виконання річних планів заходів, розроблених на основі п'ятирічного плану заходів.

До річних планів заходів включаються якісні та кількісні прогностичні показники виконання запланованих заходів.

4.2. По завершенні планового року спеціальна адміністрація заповідника здійснює огляд виконання річного плану заходів, у місячний строк готує звіт та надає його підприємству, установі, організації, у віданні якої перебуває заповідник, а копію - Мінприроди України. У звіті має бути оцінено стан реалізації заходів, передбачених п'ятирічним планом заходів.

Результати звіту враховуються при коригуванні річного плану заходів на наступний рік, а в разі потреби надаються пропозиції щодо внесення змін до п'ятирічного плану заходів.

4.3. По завершенні впровадження п'ятирічного плану заходів здійснюється оцінка стану досягнення стратегічних завдань Проекту організації території та виконання його заходів.

За результатами виконання п'ятирічного плану заходів готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання п'ятирічного плану заходів,

надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, копія - Мінприроди України.

4.4. По завершенні виконання четвертого року впровадження п'ятирічного плану заходів спеціальною адміністрацією заповідника розробляється п'ятирічний план заходів на наступний період, який оформляється додатком до Проекту організації території.

При його розробці враховуються результати виконання попереднього п'ятирічного плану заходів і у разі потреби вносяться відповідні зміни у Проект організації території.

4.5. Проект п'ятирічного плану заходів схвалюється науково-технічною радою заповідника, погоджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, та надається на затвердження Мінприроди України.

Зазначений П'ятирічний план заходів подається на затвердження у двох примірниках у паперовому вигляді та в електронному вигляді.

4.6. По завершенні впровадження Проекту організації території здійснюється оцінка стану досягнення стратегії розвитку заповідника на 10 років, а також виконання п'ятирічних планів заходів.

За результатами виконання Проекту організації території готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання Проекту організації території, надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває заповідник, копія - Мінприроди України.

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 273 від 21.08.2014}

Перший заступник начальника Державної служби заповідної справи	М.Стеценко
---	-------------------

	Додаток 1 до Положення про Проект організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів (пункт 1.7 розділу I)
--	--

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ

Проекту організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів

Вступ.

Зміст.

Перелік використаних скорочень.

1. Характеристика заповідника:

1) загальна інформація про заповідник (містить відомості про місце розташування, межі, загальну площу заповідника та ділянки, що надаються заповіднику у постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників; заінтересовані сторони; форму власності; спеціальну адміністрацію; карти, геоінформаційні системи, супутникові та інші зображення; обсяги та характер виконаних проектних та вишукувальних робіт);

2) інформація про довкілля (містить відомості про геологію/літологію, геоморфологію/орографію, гідрологію, клімат, ґрунти/субстрати; біогеографічний контекст; флору та рослинність (видове та ценотичне різноманіття та його збереження, рідкісні та зникаючі види рослин, типові та рідкісні рослинні угруповання Зеленої книги України); фауну (видове різноманіття, рідкісні та зникаючі види тварин, вплив окремих представників фауни на рослинність); різноманіття природних середовищ (екосистеми), у тому числі рідкісних типів (за [Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі](#) від 19 вересня 1979 року); ландшафтне різноманіття; моніторинг довкілля);

3) соціально-економічна та культурна інформація (містить відомості про історію та археологію; систему закладів культури; етнографічні особливості території; народні промисли; організацію та використання території в минулому; історію створення заповідника; місцеві громади та населення; землю; інфраструктуру та зв'язок; промисловість; побутове обслуговування та громадське харчування; сільське господарство; лісове господарство; охорону здоров'я; рибне господарство; рекреацію і туризм; кліматичні та бальнеологічні ресурси; інформування, екологічну просвітницьку діяльність, що проводиться; наукові дослідження).

2. Визначення пріоритетів та проблем:

1) найважливіші цінності заповідника та пріоритети щодо їх збереження (містить відомості про цінності біорізноманіття, ландшафтного різноманіття, соціальні та економічні цінності, цінності для науково-дослідної діяльності, екологічні освітньо-виховні цінності, культурні та історичні цінності, естетичні та інші цінності і пріоритети щодо їх збереження);

2) визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі тих, що викликані діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування (містить відомості про житлове та промислове будівництво, сільське господарства та аквакультуру, енергетику та видобувну промисловість, транспорт, використання біологічних ресурсів (вирубання лісу, полювання, збір ягід, грибів, лікарських трав, випасання тощо), рекреацію та туризм, вплив діяльності людини, інвазійні та інші проблемні види, забруднення (викиди, скиди, відходи), геологічні процеси (зсуви, землетруси тощо), зміну клімату і погодні умови, транскордонні впливи, інші загрози та їх ранжування);

3) аналіз виконання попереднього Проекту організації території;

4) оцінка системи управління.

3. Стратегія розвитку заповідника на десять років:

1) стратегічні завдання з розвитку заповідника на десять років;

2) функціональне зонування та режим території заповідника.

4. П'ятирічний план заходів:

1) опис запланованих заходів;

2) п'ятирічний план заходів у табличній формі.

5. Засоби та ресурси:

1) система управління;

2) організаційна структура та штат;

3) обладнання та інфраструктура (план придбання основних засобів та будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

4) моніторинг, оцінка і звітність:

план моніторингу виконання Проекту організації території;

звітування, оцінка ефективності впровадження Проекту організації території та його адаптація.

6. Додатки:

1) копія Указу Президента України про створення заповідника;

2) копія положення про заповідник;

3) копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку заповідника;

4) карти, виконані на топографічній основі у зручному для користування масштабі (1:10000 - 1:100000):

меж заповідника, природоохоронних відділень, земельних ділянок, що надаються заповіднику у постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників;

природних ландшафтів, рослинного покриву, місць поширення рідкісних та зникаючих видів флори, фауни, у тому числі занесених до Червоної книги України, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, типів природних середовищ заповідника;

функціонального зонування території заповідника з позначеними на ній межами інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що розташовані на території заповідника;

розміщення історико-культурних, рекреаційних та екологічних освітньо-виховних об'єктів, екологічних стежок та туристичних маршрутів;

протипожежного впорядкування території заповідника та інженерно-технічних заходів із захисту природних комплексів та об'єктів (М 1:25000 - 1:100000);

проектного плану.

На всіх картах позначаються межі функціональних зон заповідника;

- 5) план охорони території заповідника;
- 6) картографічні матеріали у форматі геоінформаційних систем, виконані на ортофотоплані кадастрової карти (плану) та в електронній схемі;
- 7) каталог координат меж заповідника в державній геодезичній системі координат УСК-2000;
- 8) обґрунтування природокористування в межах заповідника та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього, наукового навантаження на його природні комплекси;
- 9) списки видів, рослинних угруповань тощо;
- 10) література та посилання;
- 11) інші документи.

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

	Додаток 2 до Положення про Проект організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів (пункт 2.2 розділу II)
--	--

П'ЯТИРІЧНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

(назва біосферного заповідника)

Назва заходу	Очікуваний результат (індикатор)	Строки виконання у розрізі років (відмітити відповідні роки)					Головні виконавці	Обсяги фінансування за джерелами			
		1	2	3	4	5		всього, у тому числі	загальний фонд державного бюджету	спеціальний фонд державного бюджету	інші кошти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
РОЗДІЛ I: (назва)	x						x				
Стратегічне завдання 1: (назва)	x						x				

Захід 1 (назва)											
Захід 2											
...											
Разом за Стратегічним завданням 1:	х						х				
Стратегічне завдання 2: (назва)	х						х				
...											
Разом за Стратегічним завданням 2:	х						х				
...											
Разом за РОЗДІЛОМ I:	х						х				
РОЗДІЛ II: (назва)	х						х				
...											
Разом за РОЗДІЛОМ II:	х						х				
...											
РАЗОМ ЗА ПЛАНОМ ЗАХОДІВ:	х						х				

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища України**

06.07.2005 № 245

**(у редакції наказу Міністерства
екології та природних ресурсів
України**

від 21.08.2014 № 273)

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 липня 2005 р.
за № 831/11111**

ПОЛОЖЕННЯ
про Проект організації території національного
природного парку, охорони, відтворення та
рекреаційного використання його природних комплексів
і об'єктів

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів
№ 273 від 21.08.2014}

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає завдання, зміст, порядок розроблення, затвердження і впровадження Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (далі - Проект організації території).

1.2. Вимоги цього Положення є обов'язковими під час розроблення, затвердження та впровадження Проекту організації території.

1.3. Проект організації території розробляється відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів з метою визначення і обґрунтування заходів, які передбачається здійснити протягом п'яти років, щодо провадження діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, а також визначення та обґрунтування стратегії розвитку національного природного парку (далі - парк) на десять років.

Проект організації території розробляється згідно з чинним законодавством.

1.4. Проект організації території розробляється на всю територію парку.

1.5. Технічне завдання на розроблення Проекту організації території готується відповідно до положення про парк, цього Положення, природних особливостей парку, пріоритетів розвитку соціально-економічної сфери, погоджується Мінприроди України і затверджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває парк.

1.6. Основними завданнями Проекту організації території є:

визначення стратегії розвитку парку на десять років;

проведення науково обґрунтованого функціонального зонування території парку та встановлення територіально диференційованого режиму охорони, використання та відтворення його природних комплексів, біологічного і ландшафтного різноманіття, історико-культурних комплексів і об'єктів;

визначення відповідно до стратегії та на її виконання конкретних ефективних заходів з розвитку парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів на п'ять років.

1.7. Орієнтовний зміст Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів наведено в додатку 1 до цього Положення.

II. Розроблення Проекту організації території

2.1. Розроблення Проекту організації території організація-розробник (далі - виконавець) здійснює у співпраці зі спеціальною адміністрацією парку, представниками його науково-технічної ради та представниками заінтересованих сторін.

2.2. Розроблення Проекту організації території містить шість основних стадій: збір даних; визначення пріоритетів та проблем; визначення стратегії розвитку парку на десять років; розроблення п'ятирічного плану заходів; узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території; підготовка вступної частини та додатків, відповідно до яких виконується комплекс робіт, визначений підпунктами 1 - 6 цього пункту.

Після виконання однієї чи кількох стадій, але не менше двох разів протягом розроблення Проекту організації території, у тому числі після його завершення, виконавець організовує виробничі наради за участю представників спеціальної адміністрації парку, його науково-технічної ради, заінтересованих сторін, на яких здійснює короткий огляд проведеної роботи, досягнутих результатів, схвалення планів подальшої роботи.

Засідання виробничих нарад оформлюються протоколом.

Стадії включають:

1) збір даних:

щодо визначення заінтересованих сторін, представників яких буде залучено до співпраці з розроблення Проекту організації території;

збирання відомостей про парк (місце розташування, природні умови і ресурси та їх використання, у тому числі про види флори і фауни та середовища їх існування, історико-культурні, рекреаційні об'єкти, лікувально-оздоровчий та бальнеологічний потенціал, соціально-економічний розвиток, інженерно-транспортну інфраструктуру, системи зв'язку, медичне забезпечення, побутове обслуговування, програми і плани розвитку регіону) та іншої доступної інформації про територію парку та регіон його розташування з використанням інформації, наданої місцевими жителями, картографічних матеріалів тощо. Збір матеріалів здійснюється відповідно до орієнтовного змісту Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (додаток 1) та технічного завдання на його розроблення;

щодо розбивки території парку на відділення, філії тощо, проведення польових робіт та досліджень, передбачених технічним завданням;

щодо підготовки картографічних матеріалів;

підсумовування зібраної інформації шляхом систематизації, перевірки, коригування і доповнення зібраної інформації, визначення її обсягу і репрезентативності;

щодо розроблення відповідних картосхем поширення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України (далі - картосхема);

написання на підставі зібраних відомостей розділу «Характеристика парку» Проекту організації території, його обговорення та доопрацювання;

2) визначення пріоритетів та проблем:

визначення на підставі аналізу зібраних даних найважливіших цінностей парку: природних, соціально-економічних, культурних, рекреаційних, естетичних, еколого-освітніх тощо, пріоритетів щодо їх збереження, охорони та відтворення;

визначення та оцінка факторів, які негативно впливають чи будуть впливати на цінності парку; ранжування проблем;

аналіз виконання попереднього Проекту організації території (за наявності);

оцінка системи управління: проведення аналізу сильних та слабких сторін управління та адміністрування парку;

написання розділу «Визначення пріоритетів та проблем», його обговорення та доопрацювання;

3) визначення стратегії розвитку парку на десять років:

визначення стратегічних завдань з розвитку парку на десять років, направлених на досягнення мети створення парку та його основних завдань, визначених [Законом України](#) «Про природно-заповідний фонд України» та положенням про парк, з урахуванням визначених пріоритетів та ранжування проблем за такими розділами: збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів; охорона та захист природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень і спостережень за станом природного

середовища; екологічна освітньо-виховна робота; рекреаційна діяльність; адміністративно-організаційна діяльність. До кожного стратегічного завдання надається короткий опис, який містить інформацію про те, яким чином і яких результатів буде досягнуто в процесі його виконання;

проведення функціонального зонування території парку - виділення заповідної зони, зони регульованої рекреації, зони стаціонарної рекреації та господарської зони, встановлення територіально диференційованого режиму охорони, використання та відтворення його природних комплексів, біологічного і ландшафтного різноманіття, історико-культурних комплексів і об'єктів. Включення земельних ділянок, що ввійшли до складу парку без вилучення у землекористувачів (землевласників), до інших зон, крім господарської, погоджується із користувачами (власниками) цих ділянок;

розроблення картосхеми функціонального зонування території парку;

написання розділу «Стратегія розвитку парку на десять років», його обговорення та доопрацювання;

4) розроблення на основі розділів «Визначення пріоритетів та проблем» та «Стратегія розвитку парку на десять років» п'ятирічного плану заходів:

розроблення в розрізі розділів, зазначених у підпункті 3 цього пункту, заходів для кожного стратегічного завдання із зазначенням для кожного заходу очікуваного результату (індикатора), строків виконання, головних виконавців, обсягів необхідного фінансування у розрізі джерел фінансування. Заходи розробляються з урахуванням вимог чинного законодавства з питань здійснення в парку природоохоронної, наукової, екологічної освітньо-виховної, рекреаційної та інших видів діяльності як його спеціальною адміністрацією, так і заінтересованими сторонами;

розроблення відповідних картографічних матеріалів;

написання розділу «П'ятирічний план заходів», його обговорення та доопрацювання. Надається стислий опис кожного заходу з обґрунтуванням обсягу необхідного фінансування, інформацією про те, яка проблема цим заходом вирішується, чому її необхідно вирішувати протягом найближчих п'яти років, а також п'ятирічний план заходів у табличній формі згідно з додатком 2 до цього Положення. До п'ятирічного плану заходів включаються заходи за планами інших підприємств, установ і організацій, що здійснюються на території парку та пов'язані з виконанням його завдань;

5) узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території протягом перших п'яти років його впровадження:

описується система управління парком та участь заінтересованих сторін в управлінні;

визначається потреба в ресурсах для виконання п'ятирічного плану заходів, яка включає такі частини:

проектowana організаційна структура парку, потреба у штаті та вимоги до нього, кадрова політика парку, потреби у навчанні та підвищенні фахового рівня працівників парку;

потреба в обладнанні та об'єктах інфраструктури (план придбання основних засобів, будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

розробляється план моніторингу виконання Проекту організації території;

визначаються основні індикатори, згідно з якими буде здійснюватися оцінка ефективності впровадженням Проекту організації території;

визначаються порядок звітування про хід впровадження п'ятирічного плану заходів і його оцінка;

написання розділу «Засоби та ресурси», його обговорення та доопрацювання;

б) підготовка вступної частини та додатків:

написання титульної сторінки, вступу, сторінки офіційного затвердження Проекту організації території, змісту, переліку використаних скорочень;

підготовка додатків: Указу Президента України про створення парку та завіреної в установленому порядку копії наказу Мінприроди України, яким затверджено положення про парк; додаткової інформації; обґрунтування природокористування в межах парку та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього та наукового навантаження на його природні комплекси;

обговорення та доопрацювання вступної частини та додатків.

III. погодження та затвердження Проекту організації території

3.1. На підставі матеріалів, розроблених відповідно до розділу II цього Положення, готується попередній варіант Проекту організації території з відповідними картографічними та іншими матеріалами, який надсилається для розгляду та надання пропозицій у встановлений строк заінтересованим сторонам.

3.2. Доопрацьований Проект організації території розглядається науково-технічною радою парку, підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває парк, і подається на затвердження в електронному вигляді та у двох примірниках у паперовому вигляді Мінприроди України.

IV. впровадження Проекту організації території

4.1. Впровадження Проекту організації території здійснюється шляхом підготовки та виконання річних планів заходів, розроблених на основі п'ятирічного плану заходів.

До річних планів заходів включаються якісні та кількісні прогностичні показники виконання запланованих заходів.

4.2. По завершенні планового року спеціальна адміністрація парку здійснює огляд виконання річного плану заходів, у місячний строк готує звіт та надає його підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває парк, а копію - Мінприроди України. У звіті має бути оцінено стан реалізації заходів, передбачених п'ятирічним планом заходів.

Результати звіту враховуються при коригуванні річного плану заходів на наступний рік, а у разі потреби надаються пропозиції щодо внесення змін до П'ятирічного плану заходів.

4.3. По завершенні впровадження п'ятирічного плану заходів здійснюється оцінка стану досягнення стратегічних завдань Проекту організації території та виконання його заходів.

За результатами виконання п'ятирічного плану заходів готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання п'ятирічного плану заходів, надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває парк, копія - Мінприроди України.

4.4. По завершенні виконання четвертого року впровадження п'ятирічного плану заходів спеціальною адміністрацією парку розробляється п'ятирічний план заходів на наступний період, який оформляється додатком до Проекту організації території.

При його розробці враховуються результати виконання попереднього п'ятирічного плану заходів і в разі потреби вносяться відповідні зміни у Проект організації території.

4.5. Проект п'ятирічного плану заходів схвалюється науково-технічною радою парку, погоджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) він перебуває, та надається на затвердження Мінприроди України.

Зазначений п'ятирічний план заходів подається на затвердження у двох примірниках у паперовому вигляді та в електронному вигляді.

4.6. По завершенні впровадження Проекту організації території здійснюється оцінка стану досягнення стратегії розвитку парку на десять років, а також виконання п'ятирічних планів заходів.

За результатами виконання Проекту організації території готується звіт, який у строк до 01 квітня року, наступного за роком завершення виконання Проекту організації території, надається підприємству, установі, організації, у віданні якого (якої) перебуває парк, копія - Мінприроди України.

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 273 від 21.08.2014}

Перший заступник начальника Державної служби заповідної справи	М.Стеценко
---	-------------------

	Додаток 1 до Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного
--	--

	використання його природних комплексів і об'єкти (пункт 1.7 розділу I)
--	--

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ

Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів

Вступ.

Зміст.

Перелік використаних скорочень.

1. Характеристика парку:

1) загальна інформація про парк (містить відомості про місце розташування, межі, загальну площу парку та ділянки, що надаються парку в постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників; заінтересовані сторони; форму власності; спеціальну адміністрацію; карти, геоінформаційні системи, супутникові та інші зображення; обсяги та характер виконаних проектних та вишукувальних робіт);

2) інформація про довкілля (містить відомості про геологію/літологію, геоморфологію/орографію, гідрологію, клімат, ґрунти/субстрати; біогеографічний контекст; флору та рослинність (видове та ценотичне різноманіття та його збереження, рідкісні та зникаючі види рослин, типові та рідкісні рослинні угруповання Зеленої книги України); фауну (видове різноманіття, рідкісні та зникаючі види тварин, вплив окремих представників фауни на рослинність); різноманіття природних середовищ (екосистеми), у тому числі рідкісні типи (за [Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі](#) від 19 вересня 1979 року); ландшафтне різноманіття; моніторинг довкілля);

3) соціально-економічна та культурна інформація (містить відомості про історію та археологію; систему закладів культури; етнографічні особливості території; народні промисли; організацію та використання території в минулому; історію створення парку; місцеві громади та населення; землю; інфраструктуру та зв'язок; промисловість; побутове обслуговування та громадське харчування; сільське господарство; лісове господарство; охорону здоров'я; рибне господарство; рекреацію і туризм; кліматичні та бальнеологічні ресурси; інформування, екологічну просвітницьку діяльність, що проводиться; наукові дослідження).

2. Визначення пріоритетів та проблем:

1) найважливіші цінності парку та пріоритети щодо їх збереження (містить відомості про цінності біорізноманіття, ландшафтного різноманіття, соціальні та економічні цінності,

цінності для науково-дослідної діяльності, екологічні освітньо-виховні цінності, культурні та історичні цінності, естетичні та інші цінності і пріоритети щодо їх збереження);

2) визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі тих, що викликані діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування (містить відомості про житлове та промислове будівництво, сільське господарство та аквакультуру, енергетику та видобувну промисловість, транспорт, використання біологічних ресурсів (вирубання лісу, полювання, збір ягід, грибів, лікарських трав, випасання тощо), рекреацію та туризм, вплив діяльності людини, інвазійні та інші проблемні види, забруднення (викиди, скиди, відходи), геологічні процеси (зсуви, землетруси тощо), зміну клімату і погодні умови, транскордонні впливи, інші загрози та їх ранжування);

3) аналіз виконання попереднього Проекту організації території;

4) оцінка системи управління.

3. Стратегія розвитку парку на десять років:

1) стратегічні завдання з розвитку парку на десять років;

2) функціональне зонування та режим території парку.

4. П'ятирічний план заходів:

1) опис запланованих заходів;

2) п'ятирічний план заходів у табличній формі.

5. Засоби та ресурси:

1) система управління;

2) організаційна структура та штат;

3) обладнання та інфраструктура (план придбання основних засобів та будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

4) моніторинг, оцінка і звітність:

план моніторингу виконання Проекту організації території;

звітування, оцінка ефективності впровадження Проекту організації території та його адаптація.

6. Додатки:

1) копія Указу Президента України про створення парку;

2) копія положення про парк;

3) копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку парку;

4) карти, виконані на топографічній основі у зручному для користування масштабі (1:10000 - 1:100000):

меж парку, природоохоронних відділень, земельних ділянок, що надаються парку у постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників;

природних ландшафтів, рослинного покриву, місць поширення рідкісних та зникаючих видів флори, фауни, у тому числі занесених до Червоної книги України, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, типів природних середовищ у парку;

функціонального зонування території парку з позначеними на ній межами інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що розташовані на його території;

розміщення історико-культурних, рекреаційних та екологічних освітньо-виховних об'єктів, екологічних стежок та туристичних маршрутів;

протипожежного впорядкування території парку та інженерно-технічних заходів із захисту природних комплексів та об'єктів (М 1:25000 - 1:100000);

проектного плану.

На всіх картах позначаються межі функціональних зон парку;

5) план охорони території парку;

6) картографічні матеріали у форматі геоінформаційних систем, виконані на ортофотоплані кадастрової карти (плану) та в електронній схемі;

7) каталог координат меж парку в державній геодезичній системі координат УСК-2000;

8) обґрунтування природокористування в межах парку та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього, наукового навантаження на його природні комплекси;

9) списки видів, рослинних угруповань тощо;

10) література та посилання;

11) інші документи.

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

	Додаток 2 до Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (пункт 2.2 розділу II)
--	---

П'ЯТИРІЧНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

Разом за РОЗДІЛОМ I:	x							x				
РОЗДІЛ II: (назва)	x							x				
...												
Разом за РОЗДІЛОМ II:	x							x				
...												
РАЗОМ ЗА ПЛАНОМ ЗАХОДІВ:	x							x				

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України 06.07.2005 № 245 (у редакції наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 21.08.2014 № 273)</p>	
	<p>Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 липня 2005 р. за № 832/11112</p>

ПОЛОЖЕННЯ
про Проект організації території регіонального
ландшафтного парку, охорони, відтворення та

рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів
[№ 273 від 21.08.2014](#)}

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає завдання, зміст, порядок розроблення і затвердження Проекту організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів (далі - Проект організації території).

1.2. Вимоги цього Положення є обов'язковими під час розроблення, затвердження та впровадження Проекту організації території.

1.3. Проект організації території розробляється відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів з метою визначення і обґрунтування заходів, які передбачається здійснити протягом п'яти років, щодо провадження діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, а також визначення та обґрунтування стратегії розвитку регіонального ландшафтного парку (далі - парк) на десять років.

Проект організації території розробляється згідно з чинним законодавством.

1.4. Проект організації території розробляється на всю територію парку.

1.5. Технічне завдання на розроблення Проекту організації території готується відповідно до положення про парк, цього Положення, природних особливостей парку, пріоритетів розвитку соціально-економічної сфери і затверджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває парк.

1.6. Основними завданнями Проекту організації території є:

визначення стратегії розвитку парку на десять років;

проведення науково обґрунтованого функціонального зонування території парку та встановлення територіально диференційованого режиму охорони, використання та відтворення його природних комплексів, біологічного і ландшафтного різноманіття, історико-культурних комплексів і об'єктів;

визначення відповідно до стратегії та на її виконання конкретних, ефективних заходів з розвитку парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів на п'ять років.

1.7. Орієнтовний зміст Проекту організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів наведено в додатку 1 до цього Положення.

II. Розроблення Проекту організації території

2.1. Розроблення Проекту організації території організація-розробник (далі - виконавець) здійснює у співпраці зі спеціальною адміністрацією парку та представниками заінтересованих сторін.

2.2. Розроблення Проекту організації території містить шість основних стадій: збір даних; визначення пріоритетів та проблем; визначення стратегії розвитку парку на десять років; розроблення п'ятирічного плану заходів; узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території; підготовка вступної частини та додатків, відповідно до яких виконується комплекс робіт, визначений підпунктами 1 - 6 цього пункту.

Після виконання однієї чи кількох стадій, але не менше двох разів протягом розроблення Проекту організації території, у тому числі після його завершення, виконавець організовує виробничі наради за участю представників спеціальної адміністрації парку та заінтересованих сторін, на яких здійснює короткий огляд проведеної роботи, досягнутих результатів, схвалення планів подальшої роботи.

Засідання виробничих нарад оформлюються протоколом.

Стадії включають:

1) збір даних:

щодо визначення заінтересованих сторін, представників яких буде залучено до співпраці з розроблення Проекту організації території;

збирання відомостей про парк (місце розташування, природні умови і ресурси та їх використання, у тому числі про види флори і фауни та середовища їх існування, історико-культурні, рекреаційні об'єкти, лікувально-оздоровчий та бальнеологічний потенціал, соціально-економічний розвиток, інженерно-транспортну інфраструктуру, системи зв'язку, медичне забезпечення, побутове обслуговування, програми і плани розвитку регіону) та іншої доступної інформації про територію парку та регіон його розташування з використанням інформації, наданої місцевими жителями, картографічних матеріалів тощо. Збір матеріалів здійснюється відповідно до орієнтовного змісту Проекту організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (додаток 1) та технічного завдання на його розроблення;

щодо розбивки території парку на відділення, філії тощо, проведення польових робіт та досліджень, передбачених технічним завданням;

щодо підготовки картографічних матеріалів для цього;

підсумовування зібраної інформації шляхом систематизації, перевірки, коригування і доповнення зібраної інформації, визначення її обсягу і репрезентативності;

щодо розроблення відповідних картосхем поширення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України (далі - картосхема);

написання на підставі зібраних відомостей розділу «Характеристика парку» Проекту організації території, його обговорення та доопрацювання;

2) визначення пріоритетів та проблем:

визначення на підставі аналізу зібраних даних найважливіших цінностей парку: природних, соціально-економічних, культурних, рекреаційних, естетичних, еколого-освітніх тощо, пріоритетів щодо їх збереження, охорони та відтворення;

визначення та оцінка факторів, які негативно впливають чи будуть впливати на цінності парку; ранжування проблем;

аналіз виконання попереднього Проекту організації території (за наявності);

оцінка системи управління: проведення аналізу сильних та слабких сторін управління та адміністрування парку;

написання розділу «Визначення пріоритетів та проблем», його обговорення та доопрацювання;

3) визначення стратегії розвитку парку на десять років:

визначення стратегічних завдань з розвитку парку на десять років, направлених на досягнення мети створення парку та його основних завдань, визначених [Законом України](#) «Про природно-заповідний фонд України» та положенням про парк, з урахуванням визначених пріоритетів та ранжування проблем за такими розділами: збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів; охорона та захист природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень і спостережень за станом природного середовища; екологічна освітньо-виховна робота; рекреаційна діяльність; адміністративно-організаційна діяльність. До кожного стратегічного завдання надається короткий опис, який містить інформацію про те, яким чином і яких результатів буде досягнуто в процесі його виконання;

проведення функціонального зонування території парку - виділення заповідної зони, зони регульованої рекреації, зони стаціонарної рекреації та господарської зони, встановлення територіально диференційованого режиму охорони, використання та відтворення його природних комплексів, біологічного і ландшафтного різноманіття, історико-культурних комплексів і об'єктів. Включення земельних ділянок, що ввійшли до складу парку без вилучення у землекористувачів (землевласників), до інших зон, крім господарської, погоджується із користувачами (власниками) цих ділянок;

розроблення картосхеми зонування території парку;

написання розділу «Стратегія розвитку парку на десять років», його обговорення та доопрацювання;

4) розроблення на основі розділів «Визначення пріоритетів та проблем» і «Стратегія розвитку парку на десять років» п'ятирічного плану заходів:

розроблення в розрізі розділів, зазначених у підпункті 3 цього пункту, заходів для кожного стратегічного завдання із зазначенням для кожного заходу очікуваного результату (індикатора), строків виконання, головних виконавців, обсягів необхідного фінансування у розрізі джерел фінансування. Заходи розробляються з урахуванням вимог чинного законодавства з питань здійснення в парку природоохоронної, наукової, екологічної

освітньо-виховної, рекреаційної та інших видів діяльності як його спеціальною адміністрацією, так і заінтересованими сторонами;

розроблення відповідних картографічних матеріалів;

написання розділу «П'ятирічний план заходів», його обговорення та доопрацювання. Надається стислий опис кожного заходу з обґрунтуванням обсягу необхідного фінансування, інформацією про те, яка проблема цим заходом вирішується, чому її необхідно вирішувати протягом найближчих п'яти років, а також п'ятирічний план заходів у табличній формі згідно з додатком 2 до цього Положення. До п'ятирічного плану заходів включаються заходи за планами інших підприємств, установ і організацій, що здійснюються на території парку та пов'язані з виконанням його завдань;

5) узагальнення засобів та ресурсів, необхідних для виконання Проекту організації території протягом перших п'яти років його впровадження:

описується система управління парком та участь заінтересованих сторін в управлінні;

визначається потреба в ресурсах для виконання п'ятирічного плану заходів, яка включає такі частини:

проектowana організаційна структура парку, потреба у штаті та вимоги до нього, кадрова політика парку, потреби в навчанні та підвищенні фахового рівня працівників парку;

потреба в обладнанні та об'єктах інфраструктури (план придбання основних засобів, будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

розробляється план моніторингу виконання Проекту організації території;

визначаються основні індикатори, згідно з якими буде здійснюватися оцінка ефективності впровадженням Проекту організації території;

визначаються порядок звітування про хід впровадження п'ятирічного плану заходів і його оцінка;

написання розділу «Засоби та ресурси», його обговорення та доопрацювання;

б) підготовка вступної частини та додатків:

написання титульної сторінки, вступу, сторінки офіційного затвердження Проекту організації території, змісту, переліку використаних скорочень;

підготовка додатків: рішення про створення парку та завіреної в установленому порядку копії положення про парк; додаткової інформації; обґрунтування природокористування в межах парку та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього та наукового навантаження на його природні комплекси;

обговорення та доопрацювання вступної частини та додатків.

III. Погодження та затвердження Проекту організації території

3.1. На підставі матеріалів, розроблених відповідно до розділу II, готується попередній варіант Проекту організації території з відповідними картографічними та іншими матеріалами, який надсилається для розгляду та надання пропозицій у встановлений строк заінтересованим сторонам.

3.2. Доопрацьований Проект організації території розглядається на виробничій нараді, погоджується підприємством, установою, організацією, у віданні якого (якої) перебуває парк, і подається на затвердження в електронному вигляді та у двох примірниках у паперовому вигляді державному органу, який прийняв рішення про організацію парку.

{Положення в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}

Перший заступник начальника Державної служби заповідної справи	М.Стеценко
	Додаток 1 до Положення про Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів (пункт 1.7 розділу I)

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ
Проекту організації території регіонального ландшафтного
парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його
природних комплексів і об'єктів

Вступ.

Зміст.

Перелік використаних скорочень.

1. Характеристика парку:

1) загальна інформація про парк (містить відомості про місце розташування, межі, загальну площу парку та ділянки, що надаються парку в постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників; заінтересовані сторони; форму власності; спеціальну адміністрацію; карти, геоінформаційні системи, супутникові та інші зображення; обсяги та характер виконаних проектних та вишукувальних робіт);

2) інформація про довкілля (містить відомості про геологію/літологію, геоморфологію/орографію, гідрологію, клімат, ґрунти/субстрати; біогеографічний контекст; флору та рослинність (видове і ценотичне різноманіття та його збереження, рідкісні та зникаючі види рослин, типові та рідкісні рослинні угруповання Зеленої книги

України); фауну (видове різноманіття, рідкісні та зникаючі види тварин, вплив окремих представників фауни на рослинність); різноманіття природних середовищ (екосистеми), у тому числі рідкісних типів (за [Конвенцією про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі](#) від 19 вересня 1979 року); ландшафтне різноманіття; моніторинг довкілля);

3) соціально-економічна та культурна інформація (містить відомості про історію та археологію; систему закладів культури; етнографічні особливості території; народні промисли; організацію та використання території в минулому; історію створення парку; місцеві громади та населення; землю; інфраструктуру та зв'язок; промисловість; побутове обслуговування та громадське харчування; сільське господарство; лісове господарство; охорону здоров'я; рибне господарство; рекреацію і туризм; кліматичні та бальнеологічні ресурси; інформування, екологічну просвітницьку діяльність, що проводиться; наукові дослідження).

2. Визначення пріоритетів та проблем:

1) найважливіші цінності парку та пріоритети щодо їх збереження (містить відомості про цінності біорізноманіття, ландшафтного різноманіття, соціальні та економічні цінності, цінності для науково-дослідної діяльності, екологічні освітньо-виховні цінності, культурні та історичні цінності, естетичні та інші цінності і пріоритети щодо їх збереження);

2) визначення та оцінка проблем, що вимагають втручання, у тому числі тих, що викликані діяльністю людини на прилеглих територіях, їх ранжування (містить відомості про житлове та промислове будівництво, сільське господарство та аквакультуру, енергетику та видобувну промисловість, транспорт, використання біологічних ресурсів (вирубання лісу, полювання, збір ягід, грибів, лікарських трав, випасання тощо), рекреацію та туризм, вплив діяльності людини, інвазійні та інші проблемні види, забруднення (викиди, скиди, відходи), геологічні процеси (зсуви, землетруси тощо), зміну клімату і погодні умови, транскордонні впливи, інші загрози та їх ранжування);

3) аналіз виконання попереднього Проекту організації території;

4) оцінка системи управління.

3. Стратегія розвитку парку на десять років:

1) стратегічні завдання з розвитку парку на десять років;

2) функціональне зонування та режим території парку.

4. П'ятирічний план заходів:

1) опис запланованих заходів;

2) п'ятирічний план заходів у табличній формі.

5. Засоби та ресурси:

1) система управління;

2) організаційна структура та штат;

3) обладнання та інфраструктура (план придбання основних засобів та будівництва нових і ремонту існуючих об'єктів);

4) моніторинг, оцінка і звітність:

план моніторингу виконання Проекту організації території;

звітування, оцінка ефективності впровадження Проекту організації території та його адаптація.

6. Додатки:

1) копія Указу Президента України про створення парку;

2) копія положення про парк;

3) копії документів, що посвідчують право на земельну ділянку парку;

4) карти, виконані на топографічній основі у зручному для користування масштабі (1:10000 - 1:100000):

меж парку, природоохоронних відділень, земельних ділянок, що надаються парку в постійне користування і ввійшли до його складу без вилучення у землекористувачів та землевласників;

природних ландшафтів, рослинного покриву, місць поширення рідкісних та зникаючих видів флори, фауни, у тому числі занесених до Червоної книги України, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, типів природних середовищ у парку;

функціонального зонування території парку з позначеними на ній межами інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що розташовані на його території;

розміщення історико-культурних, рекреаційних та екологічних освітньо-виховних об'єктів, екологічних стежок та туристичних маршрутів;

протипожежного впорядкування території парку та інженерно-технічних заходів із захисту природних комплексів та об'єктів (М 1:25000 - 1:100000);

проектного плану.

На всіх картах позначаються межі функціональних зон парку;

5) план охорони території парку;

6) картографічні матеріали у форматі геоінформаційних систем, виконані на ортофотоплані публічної кадастрової карти (плану) та в електронній схемі;

7) каталог координат меж парку в державній геодезичній системі координат УСК-2000;

8) обґрунтування природокористування в межах парку та обґрунтування допустимого рекреаційного, еколого-освітнього, наукового навантаження на його природні комплекси;

9) списки видів, рослинних угруповань тощо;

10) література та посилання;

11) інші документи.

Разом за Стратегічним завданням 1:	x							x				
Стратегічне завдання 2: (назва)	x							x				
...												
Разом за Стратегічним завданням 2:	x							x				
...												
Разом за РОЗДІЛОМ I:	x							x				
РОЗДІЛ II: (назва)	x							x				
...												
Разом за РОЗДІЛОМ II:	x							x				
...												
РАЗОМ ЗА ПЛАНОМ ЗАХОДІВ:	x							x				

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів [№ 273 від 21.08.2014](#)}